

АНОТАЦІЯ

Назва дисципліни / освітнього компонента	Академічна культура вчителя-філолога
Освітня програма	Середня освіта. Українська мова і література, англійська мова
Компонент освітньої програми	Вибірковий
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	3 кредити / 90годин
Вид підсумкового контролю з	залік
Мова викладання	українська
Викладач	Павлюк Н.П., канд. пед. наук, доцент кафедри української мови та славістики
CV викладача на сайті кафедри	https://drive.google.com/drive/folders/1c_0zx4w5X0FsUgjmzh9Bj6nWmgFTWYoA
E-mail викладача	natalia.pavliuk@rshu.edu.ua

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти системи знань про принципи академічної культури та академічної доброчесності, розвиток навичок наукової комунікації, академічного письма, культури професійного мовлення та дотримання етичних норм у навчальній, дослідницькій і педагогічній діяльності майбутнього вчителя-філолога.

Основні завдання дисципліни:

- ознайомлення студентів із поняттям і складниками академічної культури в сучасному освітньому просторі;
- формування розуміння принципів академічної доброчесності та відповідальності за результати наукової діяльності;
- розвиток умінь академічного письма та наукової комунікації;
- формування навичок роботи з науковими джерелами та оформлення результатів дослідження;
- оволодіння нормами професійної етики та культури спілкування в освітньому середовищі;
- розвиток здатності дотримуватися стандартів академічної поведінки у педагогічній діяльності.

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади академічної культури

Тема 1. Академічна культура в системі сучасної освіти

Академічна культура є важливою складовою функціонування сучасної системи освіти та наукової діяльності. Вона охоплює сукупність цінностей, норм, принципів і традицій, які регулюють освітній і науковий процес у закладах вищої освіти. До структури академічної культури належать етичні норми наукового спілкування, культура академічного письма, дотримання принципів академічної доброчесності, відповідальне ставлення до результатів власної інтелектуальної праці. Для майбутнього вчителя-філолога академічна культура є важливою передумовою формування професійної компетентності, оскільки вона сприяє розвитку критичного мислення, навичок наукового аналізу, відповідального використання джерел інформації та поваги до інтелектуальної власності. Дотримання академічних цінностей забезпечує якість освітнього процесу, сприяє розвитку наукової культури та формує високі стандарти професійної діяльності.

Тема 2. Академічна доброчесність як основа освітньої та наукової діяльності

Академічна доброчесність є фундаментальним принципом організації освітнього та наукового процесу у закладах вищої освіти. Вона передбачає дотримання таких ключових цінностей, як чесність, відповідальність, довіра, повага та справедливість у навчальній, науковій та творчій діяльності. Дотримання принципів академічної доброчесності забезпечує об'єктивність оцінювання результатів навчання, сприяє формуванню довіри між учасниками освітнього процесу та підвищує якість наукових досліджень. Водночас порушення академічної доброчесності, зокрема плагіат, самоплагіат, фальсифікація результатів досліджень, списування або несанкціоноване використання чужих ідей, негативно впливають на репутацію освітніх установ та нівелюють цінність здобутих знань. Формування культури відповідального навчання передбачає усвідомлення студентами важливості самостійної роботи, критичного мислення та етичного використання інформаційних ресурсів.

Тема 3. Нормативні засади академічної доброчесності

Дотримання принципів академічної доброчесності ґрунтується на нормативно-правовій базі, яка регулює освітню та наукову діяльність у системі вищої освіти. Основні положення щодо забезпечення академічної доброчесності визначені законодавчими актами та внутрішніми документами закладів освіти, які встановлюють правила етичної поведінки учасників освітнього процесу. У закладах вищої освіти розробляються та впроваджуються політики академічної доброчесності, що передбачають механізми запобігання порушенням, процедури перевірки академічних текстів та систему відповідальності за недотримання встановлених норм. Нормативне регулювання сприяє формуванню прозорого та відповідального освітнього середовища, у якому забезпечується повага до інтелектуальної власності, підтримується високий рівень наукової етики та підвищується довіра до результатів освітньої і наукової діяльності.

Змістовий модуль 2. Академічне письмо та наукова комунікація

Тема 4. Академічне письмо в діяльності вчителя-філолога

Академічне письмо є важливою складовою професійної підготовки майбутнього вчителя-філолога, оскільки забезпечує формування навичок чіткого, логічного та аргументованого викладу наукових думок. Воно ґрунтується на використанні академічного стилю мовлення, якому притаманні точність, об'єктивність, послідовність викладу та використання спеціальної термінології. Під час написання наукових текстів важливими є дотримання чіткої структури роботи, логічної послідовності викладу матеріалу, обґрунтування власних висновків та аргументація на основі наукових джерел. Опанування навичок академічного письма сприяє розвитку наукового мислення, уміння аналізувати інформацію, систематизувати матеріал і коректно представляти результати власних досліджень.

Тема 5. Робота з науковими джерелами та цитування

Ефективна робота з науковими джерелами є важливим етапом підготовки будь-якого наукового дослідження. Вона передбачає пошук, відбір і критичний аналіз наукової літератури, що відповідає темі дослідження, а також уміння систематизувати й узагальнювати отриману інформацію. Особливу увагу приділяють правильному використанню цитувань і покликань, які підтверджують достовірність викладених положень і забезпечують дотримання принципів академічної доброчесності. Важливою складовою є знання бібліографічних стандартів оформлення джерел, що дозволяє коректно оформлювати список використаної літератури та посилання в тексті. Дотримання правил цитування та оформлення джерел сприяє запобіганню плагіату й формує культуру відповідального використання наукової інформації.

Тема 6. Наукова комунікація та презентація результатів дослідження

Наукова комунікація є важливим елементом академічної діяльності, що забезпечує обмін знаннями, ідеями та результатами досліджень у науковому середовищі. Результати наукової роботи можуть бути представлені у різних формах, зокрема у вигляді наукових статей, тез доповідей, усних виступів на конференціях або наукових семінарах. Важливим аспектом наукової комунікації є дотримання культури академічної дискусії, яка передбачає аргументоване висловлення власної позиції, повагу до думок інших дослідників та коректне використання наукової термінології. Підготовка наукових повідомлень і презентацій вимагає вміння чітко структурувати матеріал, логічно викладати результати дослідження та доступно представляти їх аудиторії. Це сприяє розвитку комунікативних навичок і підвищує ефективність поширення наукових знань.

Змістовий модуль 3. Академічна етика та професійна культура вчителя-філолога

Тема 7. Професійна етика вчителя-філолога

Професійна етика вчителя-філолога є важливою складовою педагогічної діяльності, що визначає систему моральних принципів, норм поведінки та

професійних цінностей педагога. Вона ґрунтується на повазі до особистості здобувача освіти, відповідальності за результати навчання, толерантності, об'єктивності оцінювання та дотриманні принципів академічної доброчесності. Важливе місце посідає культура педагогічного спілкування, яка передбачає вміння будувати конструктивний діалог, підтримувати сприятливу атмосферу взаєморозуміння та співпраці в освітньому середовищі. Дотримання професійної етики сприяє формуванню позитивного іміджу вчителя, розвитку академічної репутації та зміцненню довіри між учасниками освітнього процесу.

Тема 8. Академічна культура мовлення вчителя

Академічна культура мовлення вчителя-філолога передбачає високий рівень володіння нормами української літературної мови та здатність ефективно використовувати їх у професійній діяльності. Вона охоплює культуру усного й писемного мовлення, дотримання орфоепічних, лексичних, граматичних і стилістичних норм, а також уміння логічно й переконливо формулювати думки. Важливим компонентом є дотримання мовленнєвого етикету в науковому та освітньому середовищі, що передбачає коректність висловлювань, повагу до співрозмовника та використання прийнятих форм академічного спілкування. Висока культура мовлення сприяє ефективній комунікації, формує авторитет педагога та є важливим чинником професійної майстерності вчителя-філолога.

Тема 9. Академічна культура як складник професійного розвитку вчителя

Академічна культура є важливим чинником професійного становлення та розвитку вчителя-філолога, оскільки сприяє формуванню наукового світогляду, критичного мислення та здатності до безперервного професійного вдосконалення. Вона передбачає активну участь педагога в науково-дослідній діяльності, опанування сучасних методів наукового пошуку, а також постійне розширення фахових знань через самоосвіту. Важливу роль у розвитку академічної культури відіграє участь у наукових конференціях, професійних об'єднаннях, освітніх проєктах і наукових публікаціях. Така діяльність сприяє підвищенню професійної компетентності вчителя, зміцненню його академічної репутації та інтеграції у сучасний науково-освітній простір.